

† CASIAN,
ARHIEPISCOPUL DUNĂRII DE JOS

**NAȘTEREA DOMNULUI,
ÎNDUMNEZEIREA OMULUI**

**PASTORALĂ
LA NAȘTEREA DOMNULUI**

GALAȚI, 2015

† CASIAN

din darul lui Dumnezeu, Arhiepiscop al Dunării de Jos,

Preacucernicilor și preacuvioșilor părinți,

cinului monahal și tuturor binecredincioșilor creștini

din Arhiepiscopia noastră

har, pace, sănătate și ajutor în tot ceea ce ne este de folos,

iar de la noi arhierească binecuvântare

„Hristos pe pământ,

Înălțați-vă!

Cântați Domnului

tot pământul

Și cu veselie

lăudați-L popoare,

Că S-a preamărit!“

(din cântările de la

slujba Nașterii Domnului)

Iubiți frați și surori în Domnul,

După datina străbună, la Sărbătoarea Nașterii Domnului ne regăsim cu toți cei dragi și în case, și în familii, dar mai ales în sfintele lui Dumnezeu biserici, spre a ne bucura unii de alții ca de niște daruri pe care le primim de Sus, ca apoi să le prezentăm, asemenea celor aduse de magi, Pruncului Dumnezeiesc: aurul credinței, smirna faptelor bune și tămâia rugăciunilor purificatoare și binefăcătoare.

Încă persistă dulcile armonii ale celor mai suave rugăciuni, colinde și imne doxologice transpuse din mesajul iubirii Mân-

tuito­rului Prunc „Mititel și-nfășețel/În scutec de bumbăcel“, care cuprind în ele toată lumea și aspirațiile ei divine. Din dulceața conținutului teologic, dar și din mesajul sufletesc și tradițional-popular pe care colindele ni le împărtășesc, înțelegem și mărturisim pe: „Domnul Cel Preabunul/Ce ne-a adus iarăși Crăciunul!“.

Citim, astfel, ca într-o Sfântă Evanghelie, istoria mântuirii noastre și ne înnoim creștinește coborând, în timp, la vârsta nevinovatei copilării fericite în care Domnul ne arată icoana vie a Împărăției Cerurilor pe pământ: „De nu veți fi ca pruncii, nu veți intra în Împărăția Cerurilor“¹.

Încercăm să dăm glas inimilor în care „Dumnezeu cel mititel“ intră să officieze „Liturgia împăcării și a iertării, a iubirii și a reconcilierii“ cu noi înșine și cu toți semenii noștri! În acestea se arată semnul ceresc asemenea „stelei“ de la Betleem, iar glasurile îngerilor răsună în toată ființa noastră ca-ntr-o mare „Catedrală“ cosmică, o extensie a Peșterii de la Nașterea Mântuito­rului! În această „catedrală a inimilor deschise și bune“ intră să ne colinde, în sufletele noastre, Dumnezeu și toți semenii noștri, mai ales cei pe care nu i-am iubit și nu i-am iertat ca pe frații noștri buni! Acum este clipa reconcilierii!

Astfel, așa cum ne arată pe viu și Sfântul Ignatie Teoforul, putem deveni cu toții purtători de Dumnezeu: „Că venerabila voastră preoțime, rânduită de Dumnezeu, este așa de unită cu păstorul – Episcopul – ca și coardele cu chitara. De aceea este cântat (lăudat) Iisus Hristos, în unirea voastră și în armonioasa voastră dreptate. Fiecare din voi să fiți, deci, un cor! Și în armonia înțelegerii dintre voi, luând melodia lui

1. Matei XVIII, 3.

Dumnezeu, să cântați, prin Iisus Hristos, cu un glas Tatălui, ca să vă audă și să vă cunoască prin faptele voastre bune pe care le faceți².

Purtătorii de Dumnezeu, pruncii, tinerii în familiile lor iubite, împreună cu părinții și bunicii, cu dascălii și prietenii ne introduc în atmosfera caldă și senină a Nașterii Mântuitorului, „singurul lucru nou sub Soare“, temelia și dreptarul înnoirii noastre reale, sufletești și omenești.

Cât de actuale și de binefăcătoare sunt, în acest spațiu îndumnezeit din inimile noastre, învățăturile trăite de o tânără, în experiența căreia respiră toată suflarea creștinească reunită într-o autentică familie reconciliată: „Pentru mine Crăciunul este ceva cu totul și cu totul deosebit, ce are loc iarna, și Dumnezeu nu putea alege un anotimp mai potrivit pentru nașterea Fiului Său.

Nu vi se pare că atunci când priviți oceanul imaculat al zăpezii, albul nesfârșit vă troienește nu cu nea, ci cu puritate? Mie astfel mi se întâmplă în fiecare an de Crăciun și mi se pare că Domnul a făcut această alegere pentru a ne face mai buni și mai curați sufletește odată cu trecerea timpului.

Nimic nu se compară cu frumusețea și lumina acestei sărbători ce ne amintește că Domnul Iisus Hristos este pentru noi lumină de speranță, flacără veșnică, cu scopul de a ne încălzi sufletele în «iarna vieții».

Minunea Nașterii este cel mai bun lucru care ni se putea întâmpla nouă, oamenilor, și nu în fiecare an ar trebui să ne arătăm recunoștința, ci în fiecare clipă ce trece ca o bătaie din palme, ca o fâlfâire de aripi!

2. Sf. Ignatie Teoforul, *Către Efeseni*, în col. P.S.B., vol. I, Ed. I.B.M.B.O.R., București, 1979, p. 158-159.

De fiecare Crăciun, la bradul împodobit, aud acel verde etern cum îmi spune: «Ai postit, Valentina?», «Câte fapte bune ai făcut anul acesta?». Iar eu nu pot să-i răspund și încep a cânta colinde.

«Colinde», un cântec pe care doar dacă îl pronunți, o melodie dulce inundă sufletul tău și în față apare sălașul întunecat al Betleemului, dar mai luminat decât orice loc de pe pământ, cu ieslea de paie, iar în ea Pruncul ce va mântui lumea! Eu nu i-aș dăruia aur, căci nu am, ci L-aș primi în inima mea, unde L-aș încălzi cu sufletul și L-aș păstra pentru totdeauna acolo³.

Binecredincioși creștini,

Iată de ce în acest cuvânt pastoral încercăm să deslușim împreună marea binefacere a Nașterii Mântuitorului pentru vindicarea noastră interioară de suferințele ce le produc însingurarea, tristețea, frica și nemulțumirile de fiecare zi din viața noastră, trăită deseori fără Dumnezeu și fără fratele nostru! Tot omul de aici și de pretutindeni este și ar trebui să fie fratele nostru!

Crezul Sfintei noastre Biserici ne învață pe toți motivul înomenirii Fiului lui Dumnezeu: „(...) pentru noi, oamenii, și pentru a noastră mântuire S-a pogorât din ceruri și S-a făcut om⁴”.

Acest mare Adevăr, cu „A” mare, se traduce în înțelesul nostru omenesc prin marea iubire a lui Dumnezeu pentru noi, oamenii. „Căci Dumnezeu așa a iubit lumea, încât pe Fiul Său Cel Unul-Născut L-a dat ca oricine crede în El să nu piară, ci

3. Textul-mărturisire al Valentinei Florea, absolventă a Colegiului Național „Vasile Alecsandri” – Galați (publicat în rev. „Călăuză ortodoxă”, nr. 145, p. 17, în anul 2000), trecută la cele veșnice în urma tragicului accident de la Clubul „Colectiv” din București.

4. Art. 3 din Crezul ortodox.

să aibă viață veșnică⁵. Mai mult, Dumnezeu ne-a oferit, prin Întruparea Fiului Său „de la Duhul Sfânt și din Sfânta Fecioară Maria⁶, darul comuniunii, spre a-i aduce la Sine pe oameni, ca pe proprii Săi fii! Ca să aibă Dumnezeu pe pământ pe fiii Săi, oamenii, tot atât de apropiați și tot atât de buni „la suflet și la inimă“ ca și pe Iisus Hristos – Domnul „Cel Iubitor de oameni, îndelung-Răbdător și mult-Milostiv“!

Această stare nouă este cea firească! Este cea normală! Este cea adevărată! Urcușul omului de la decăderea spirituală și moral-umană la actul sfânt al iertării și al iubirii aproapelui prin fapta milostivă este scopul întrupării Fiului lui Dumnezeu. El este prototipul, modelul nostru de urmat. El a primit trupul nostru omenesc, slăbit și neputincios, pe care, l-a unit cu firea Sa dumnezeiască, devenind Dumnezeu și Omul! Omenescul pe care l-a primit Fiul lui Dumnezeu din Preacurata Fecioară Maria a fost fără de păcat. A luat din firea noastră omenească doar durerile și neputințele noastre nevinovate. Prin jertfa Sa de pe Sfânta Cruce a sfărâmat puterile întunericului și ne-a iertat de păcatele noastre, ne-a chemat la viața cea nouă, ne-a renăscut din „apă și din Duh“⁷ și ne-a unit cu Sine „ca să nu mai trăim păcatului, ci vieții celei noi“⁸.

„Această viață nouă prin Botez, în Hristos și în Biserică, este viața cea adevărată. Este viața în Hristos! Și noi suntem fiii Împărăției, în Hristos“⁹. A fi în Hristos înseamnă a trăi real bucuria eliberării de patimi, a fi stăpâni cu Domnul, asupra lor

5. Ioan III, 16

6. Art. 3 din Crezul ortodox.

7. Ioan III, 3.

8. Romani VI, 4.

9. Mitropolitul Nicolae Mladin, *Asceza și mistica paulină*, cap. „A fi în Hristos“, Editura Deisis, Sibiu, 1996, p. 28.

și a deveni, cu adevărat liberi de orice presiune a răului „și nu eu mai trăiesc, ci Hristos trăiește în mine”¹⁰.

Mai nuanțat, trăitorii reali în Hristos încă din această viață scurtă și trecătoare au definit pe drept cuvânt Întruparea sau Nașterea Domnului, îndumnezeirea omului! „Dumnezeu S-a făcut om, ca pe noi să ne îndumnezeiască în Sine”¹¹. „Prin faptul că Fiul, Care este în chipul lui Dumnezeu, «S-a deșertat pe Sine, chip de rob luând și făcându-Se asemenea oamenilor»¹² nu S-a micșorat în dumnezeire, ci mai adevărat S-a făcut eliberatorul a tot trupul și a toată creația”¹³.

Comentând marele adevăr al îndumnezeirii omului, teologul iubirii, Părintele Dumitru Stăniloae arată înălțător obârșia noastră nobilă, divină, ca fiii Lui Dumnezeu! „Omul nu a fost creat ca o ființă despărțită de Dumnezeu, aruncat în lume cu dispreț, ca să se piardă în ea. În om a binevoit să Se altoiască Dumnezeu, ca omul însuși să fie altoit în Dumnezeu!... Însușirile omului sunt capabile să fie mijloace folosite de Dumnezeu pentru manifestarea Lui și ca prin ele să se adâncească tot mai mult (mai profund – s.n.) în Dumnezeu și să crească tot mai mult ca om!”¹⁴. Același fapt adânc, duhovnicesc, îl arată și colindul: «Să Se nască/ Și să crească (în noi, Hristos – s.n.)/Să ne mântuiască (să ne îndumnezeiască – s.n.)». Hristos Domnul, prin Nașterea Sa, vine atât de aproape în lume, pentru lume! Dar El vine și în interiorul fiecăruia dintre noi! El vine în noi!

10. Galateni II, 20.

11. Sf. Atanasie cel Mare, *Epistola către episcopul Adelfie, împotriva arienilor*, în col. P.S.B., vol. XVI, Editura I.B.M.B.O.R., București, 1988, p. 181-182.

12. Filipeni II, 7-8.

13. Sf. Atanasie cel Mare, *op. cit.*, p. 182.

14. Nota 990 la textul Sf. Atanasie, în „*Părinții Bisericii - Învățătorii noștri*“, vol. I, Ed. I.B.M.B.O.R., București, 2009, p. 349.

„El vine pentru noi, nu pentru Sine, dar ca să ne folosească nouă, nu să-Și folosească Lui prin noi. Nu El câștigă de la noi, ci noi de la El”¹⁵.

Îndumnezeirea omului mai înseamnă, iubiților, pentru om, pentru omenirea noastră de totdeauna și cea de astăzi, pentru fiecare dintre noi: restaurare, rezidire lăuntrică, purificare sinceră, părăsirea răului și a păcatului. Iisus Hristos mai este cunoscut în opera Sa de mântuire drept Restauratorul omului, după cum și Părintele Prof. Dumitru Stăniloae ne arată în cartea sa fundamentală: „Iisus Hristos sau restaurarea omului”¹⁶. Pe înțelesul nostru, omul restaurat este omul reînnoșit, reșezat în starea harică, prin iertare, în demnitate și în starea de fericire, ca urmare a actelor de căință și de îndreptare, cu harul Duhului Sfânt și ajutorul Domnului nostru Iisus Hristos, în Biserica Sa. Cât de minunat arată o biserică din timpul Sfântului Ștefan cel Mare, corect și frumos restaurată, la exteriorul și în interiorul zidurilor ei! Toți o admiră, de aproape și de departe. Se împărtășesc din frumusețea restaurată! Cu atât mai mult trebuie să fie admirată și apreciată ori respectată persoana umană restaurată, îndumnezeită, însănătoșită spiritual și moral-uman prin harul lui Dumnezeu și prin mulțimea semnelor pocăinței, iertării și săvârșirii faptelor iubitoare și milostive!

De aceea, asumarea roadelor duhovnicești ale Întrupării Domnului, îndumnezeirea omului, ca fapt real și binefăcător celor din jur este posibilă în societatea noastră atât de secularizată! După cum este posibilă descoperirea bolii prin analize medi-

15. Pr. prof. Dumitru Stăniloae, „*Iisus Hristos sau restaurarea omului*”, Ed. Basilica, București, 2013.

16. *Ibidem*.

cale în clinici și cu ajutorul medicului, tot așa este posibilă identificarea Bisericii drept „spitalul obștesc“ al vindecării de păcate și găsirea preotului ca „medic“ spiritual, aducător al iertării oferite de Hristos, prin slujire smerită, blândă și bună. Așa cum ne arată Sfântul Grigorie de Nyssa, Dumnezeu-Fiul „S-a unit cu omul pentru ca omul să se îndumnezeiască prin acest amestec“¹⁷.

Hristos este Doctorul Care coboară în noi „să cerceteze pe oameni, cum cercetează un doctor (de pe pământ – s.n.) pe bolnavii săi“¹⁸. În acest sens adânc și duhovnicesc, actul suprem al îndumnezeirii noastre prin Har se adeverește concret în unirea cu Hristos Domnul în Sfânta Împărtășanie, care este, cum arată Sfântul Ignatie Teoforul, „medicamentul nemuririi și doctorie pentru a nu muri, ci a trăi veșnic în Hristos“¹⁹.

Această stare de sănătate sufletească și trupească dă sens vieții noastre, în ciuda tuturor încercărilor, necazurilor, bolilor și lipsurilor materiale. Dacă avem pe Hristos în noi, avem sănătate spirituală și „sămânța“ iubirii vindecătoare a atâtor răni deschise de la tinerețe, până la bătrânețe! Astăzi, la Nașterea Domnului, rana este închisă de Hristos. Cum ne învață Sfântul Ioan Gură de Aur: „Să ridicăm bandajul, dacă s-a vindecat rana!“. Vom descoperi, astfel, sănătatea prin credință și „medicamentul“ întreținerii ei ca relație socială sănătoasă, prin „uleiul“ luminos și tămăduitor al iertării și al faptelor bune!

Dacă vom cuteza a privi smeriți în noi înșine și-L vom pofti sincer pe Hristos Domnul-Prunc dumnezeiesc în inimile noastre,

17. Sf. Grigorie de Nyssa, *Marele cuvânt catehetic despre învățământul religios*, în col. P.S.B., vol. 30, Ed. I.B.M.B.O.R, București, 1998, p. 322.

18. *Ibidem*.

19. Sf. Ignatie Teoforul, *op. cit.*, p. 164.

vom gusta din darul ceresc al îndumnezeirii, ca fapt! Așa se naște omul pentru oameni, pentru toți semenii, pentru credință, pentru cultură, pentru popor, pentru țară, pentru umanitatea răscumpărată din starea de ură, de violență și de moarte! Așa alegem viața! Așa slujim vieții! Așa o apărăm! Întruparea Domnului, cum a arătat marele filosof și teolog creștin Vl. Lossky, este „o taină mai mare decât facerea lumii!“.

Iubiților,

Astfel de stări sufletești și de viețuire în cea mai pură frumusețe a tradițiilor sănătoase ale moșilor și strămoșilor noștri, din căsuțele lor modeste, dar și din sufletele lor mărinimoase, să ne dea Dumnezeu și nouă, celor de astăzi, de la sate, de la orașe, din spitale, din casele de bătrâni, din orfelinat, de pe stradă, de aproape și de departe de țară!

Împreună cu tinerii, în familiile noastre – „leagănul“ existențial al neamului, în Biserică – „mama spirituală“ a poporului român (Mihai Eminescu) și în societate, să ne întâlnim și să comunicăm deschis, pașnic și folositor tuturor! Să așezăm „lumina“ Betleemului, adică fapta milostivă, de la Hristos, în inimile noastre și să deschidem generoși brațele spre semenii mai triști, mai săraci și mai bolnavi decât noi. Să le deschidem astfel și casele de sărbători! Să intrăm cu daruri spirituale și umanitare în casele lor! Să nu-i uităm pe străini și pe cei triști!

Pentru toate aceste împliniri de fapte milostive în toată Eparhia, din inimă vă mulțumim, preacucernici și preacuvioși părinți, iubiți dascăli și mărinimoși filantropi din parohiile, mănăstirile, școlile, centrele sociale și din casele dumneavoastră! În toate faptele iubirii de oameni se vede Hristos de la Betleem!

Vă mai rugăm, aşadar, de Sfintele Sărbători să ne pomeniți și dumneavoastră în sfintele rugăciuni.

Să avem, cu toții, parte de pace, de sănătate și, mai ales, de bucurii netrecătoare de Sfintele Sărbători ale Nașterii Domnului, Bobotezei și Anului Nou. Să mărturisim împreună, la Nașterea Domnului: „Slavă întru cei de sus, lui Dumnezeu, și pe pământ pace, între oameni bună voire”²⁰.

Al vostru de tot binele voitor
și către Hristos Domnul rugător,

† Casian,
Arhiepiscopul Dunării de Jos

20. Luca II, 4